

[Platsjournalen

Måndag 19 oktober 2009 | NR. 43

Konstnärer tar plats i skolan

Sid 2-3

FOTO: BO FERNSTRÖM

Underhåll av allmännyttan kan ge 1 000 lärlingsjobb

Sid 4

Dämpad nedgång på arbetsmarknaden

Sid 4

Konstnärerna Kerstin Lindström och Janne Björkman har lämnat sina ateljéer och förlagt sitt arbete till Katrinelunds skola i Sundsvall.

Det kreativa uppdraget är att få skolans personal att reflektera över sitt arbete, sina kollegor, sin arbetsmiljö och, ibland, få dem att skratta tillsammans.

Texter Per Strandberg
Foto Bo Fernström

Främmande fåglar i skolans värld

För konstnärerna kändes uppgiften spännande. De såg det som en utmaning att få börja arbeta på en skola och se vad de kunde åstadkomma.

Uppdraget ingår i Skiss, ett arbetsmarknadsprojekt för konstnärer, och ett halvårs arbete har satt sina spår. Fem workshops har genomförts där företeelser som arbetsplatsen och människorna, lärarnas yrkesroll, vilka egenskaper som uppskattas mest i arbetslaget och skolans värdegrund har utforskats.

Kerstin Lindström har en bakgrund både som konstnär och lärare och är intresserad av att undersöka gränslinjen mellan att arbeta med konst och pedagogik.

Janne Björkman jobbar hellre socialt än står i en ateljé. Även om han också gör det ibland.

–Jag tillverkar inte föremål som går

att sälja utan jobbar mer med idéer. I slutänden blir det ändå ofta fysiska saker. Det är ett alternativt sätt att arbeta som konstnär, säger Janne.

En utgångspunkt för projektet var att frigöra sig från en negativ bild av skolan, en miljö känd för problem, som stress och konflikter.

–Vi vill ta fram en motbild och har försökt spegla verksamheten ur en annan vinkel. Vi ville visa att det pågår ett fantastiskt myllrande liv i skolan, säger Kerstin.

Till en början var flera lärare, på grund av pressat arbetsschema, lite reserverade inför konstnärernas närvaro.

Kerstin och Janne skyndade långsamt och la upp arbetet som en serie workshops. Den första handlade om platsen och människorna och blev vägledande för det fortsatta arbetet. Konstnärerna

ville veta hur lärarna såg på sig själva, hur de upplevde skolans lokaler och vilka önskemål de hade på förändringar. På en ritning över skolan fick de markera med röda och blå tumavtryck sina favoritplatser respektive platser de inte kände sig bekväma med. De fick även formulera en kontaktannons enligt modellen: "Trötta lärare söker pigga konstnärer för uppfräschning av lokaler."

Ett av önskemålen som kom upp var att färgsätta elevernas uppehållsrum.

Dels för att fräscha upp dem men också för att underlätta orienteringen på skolan. Varje avdelning behövde en tydlig hemvist. Upphållsrummen hade redan en färgsättning. Kerstin och Janne förstärkte färgerna, målade väggarna, hängde upp mönstrade tyger och gav varje rum en enkel men unik utsmyckning.

Lärarna Eva Flemström och Lilian Nordman Samuelsson är fulla av beundran inför konstnärerna Kerstin Lindströms och Janne Björkmans kreativitet och de processer de satt igång på skolan.

Kerstin Lindström har en bakgrund både som konstnär och lärare och är intresserad av att undersöka gränslinjen mellan att arbeta med konst och pedagogik.

Kerstin Lindström och Janne Björkman tyckte att de dammiga fåglarna som finns på varje skola hörde hemma i tillgänglighetsdiskussionen. "Fåglar är så tydligt anpassade till sin miljö när det gäller färger, utseende och läten", säger Janne.

» Vi har sett hur livet på en högstadieskola ser ut och lärt oss en metod för hur man som konstnär går in i grupper. Att arbeta med omvärlden är otroligt intressant.

Tidigt slogs konstnärerna av hur många roller som ryms inom läraryrket. Förutom pedagoger skall de vara vårdare, administratör, polis, förälder, konflikthanterare, arbetsledare, tolk, logistiker, socialarbetare, uppfinnare, kulturarbetare med mera.

– Vi sammanställde en lista på alla roller och bad dem peka på hur rollerna fördelades. säger Janne.

Det visade sig att lärarna skattade sina roller väldigt olika och övningen gav en aha-upplevelse vilket ledde till en diskussion kollegor emellan.

– De såg något de inte hade sett tidigare, säger Janne.

En annan workshop hade tillgänglighet som tema. Tanken var att ett stödande och fungerande arbetslag i sin tur stärker läraren i kontakten med sina elever. För att undersöka hur arbetslagen fungerade bad konstnärerna lärarna nämna vilka tre egenskaper de uppskattade mest hos sina kollegor.

Varje arbetslag fick i en liten föreställning, med hjälp av skolans uppstoppade fåglar, gestalta egenskaper som omtanke, pålitlighet eller empati.

– Vi tyckte att de dammiga fåglarna, som finns på varje skola, hörde hemma i tillgänglighetsdiskussionen. Fåglar är så tydligt anpassade till sin miljö när

det gäller färger, utseende och läten, säger Janne.

– Övningen handlade också om att erbjuda lärarna vårt sätt att arbeta, ge dem en ny input, säger Kerstin.

Nu har de uppstoppade fåglarna fått en annan betydelse.

– Förhoppningsvis har de blivit besjälade och känns inte lika dammiga längre, säger Kerstin.

När projektiden snart är till ända, kan konstnärerna summera sina erfarenheter.

– Vi har sett hur livet på en högstadieskola ser ut och lärt oss en metod för hur man som konstnär går in i grupper. Att arbeta med omvärlden är otroligt intressant, säger Kerstin.

– Det här sättet att jobba funkar och kan lika gärna göras på ett pappersbruk. Att iakta och att ställa frågor, säger Janne.

De båda konstnärerna har lärt sig lita på att de flesta människor gärna deltar i skapande arbete och tycker det vore spännande att få prova metoden på ett nytt ställe.

– Men då skulle våra idéer bli annorlunda. Varje plats och de människor vi möter skapar specifika frågor och gestaltningar, säger Kerstin. □

”Projektet har lyft fram vad vårt arbete innebär”

– Trots liten budget har varje avdelning utsmyckats på ett personligt sätt. Kerstin och Janne har lyft fram olikheterna i individualiteten och samtidigt skapat en vi-känsla, säger Eva Flemström och Lilian Nordman Samuelsson, lärare på Katrinelunds skola.

Eva Flemström är lärare i en internationell klass – för nyanlända. Lilian Nordman Samuelsson undervisar i svenska som andra språk.

När Lilian fick höra talas om projektet var hon skeptisk och tänkte: ”ännu ett projekt...” att det skulle bli mer att göra för skolans lärare.

Men Eva tyckte det skulle bli kul med något nytt.

– Vi skulle få nya infallsvinklar som öppnade våra sinnen och få oss att tänka i nya banor. Det kändes som om vi skulle få något tillbaka, och det fick vi.

Efter hand har Kerstin och Janne blivit en del av skolans personal. Lärarna tycker att de har smält in på ett positivt sätt.

– De är ödmjuka och respektfulla och har lyft fram vad vårt jobb innebär, säger Lilian.

Och lärarna berättar om workshopen när de skulle illustrera arbetslagets egenskaper med hjälp av fåglar.

– Det blev jättekul och många skratt. Övningen tog fram det individualistiska. Budskapet var att alla har en plats och att var och en berikar på sitt sätt, säger Eva.

Lilian och Eva är fulla av beundran inför konstnärernas kreativitet och berättar att de tagit hand om gamla plast-

Under ett halvårs tid har Katrinelunds skola i Sundsvall haft besök av två konstnärer. Tillsammans med personalen har de arbetat med frågor som lärarnas yrkesroller, arbetsmiljö, relationer och skolans värdegrund.

blommor som liknade skräp och tillverkat en ny blomsteruppsättning i ett av uppehållsrummen.

–Av något halvtrasigt har de gjort något nytt. Uppsättningen får dessutom vara kvar och respekteras av eleverna. Vi kommer att sakna konstnärerna och deras bidrag när de lämnar oss, säger Eva

Skolans personal har uppfattat Skiss-projektet som seriöst och genomtänkt.

–Vi har haft tur och fått ett par engagerade och ödmjuka

konstnärer som har varit intresserade av att vara här, säger Lilian.

Relativt många av Katrinelunds elever kommer från andra länder. Därför läggs särskild vikt vid att snabbt få in de nya eleverna i gemenskapen.

–Att ha en grupptillhörighet är viktigt för identiteten, att eleverna ser skolan som sin. Vi är bra på att skapa den känslan men konstnärerna har lyft fram den ytterligare, säger Eva. □

Fakta om Skiss

Skiss är ett nationellt samarbetsprojekt mellan Folkörelsernas Konstfrämjande, Arbetsförmedlingen Kultur och KRO (Konstnärernas riksorganisation).

Skiss står för Samtidskonstnärer i samtidssamhället. Syftet med projektet är att vidga konstnärers arbetsmarknad och att bidra till nytänkande i arbetslivet.

I Västernorrland är Landstinget projektägare för Skiss och projektet finansieras till hundra procent av Europeiska socialfonden.

Sammanlagt är åtta konstnärer i länet engagerade i fyra olika projekt.

Samtliga vänder sig till personal inom olika verksamheter: äldreboende, kriminalvård, barn- och ungdomspsykiatri och högstadieskola (Katrinelund i Sundsvall).

Deltagande konstnärer är arbetsökande och inskrivna på Arbetsförmedlingen Kultur. Efter att ha anmält intresse har de valts ut i konkurrens med andra.

Upprustning av allmännyttan kan ge 1 000 nya lärlingsjobb

Arbetsförmedlingen ska erbjuda arbetslösa bygglärlingar en 16 veckor lång vidareutbildning inom plattsättning och golvsättning. Samtidigt ska Sabo, de kommunala bostadsföretagens branschorganisation, uppmana alla sina medlemsföretag att vid sina upphandlingar för renoveringsarbeten kräva att ett visst antal platser avsätts åt dessa lärlingar.

Det är innebörden av en överenskommelse mellan Sabo, Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadens parter som presenterades vid en gemensam presskonferens förra veckan.

–I dag har vi 5400 arbetslösa ungdomar som inte har haft

möjlighet att slutföra sin lärlingsperiod för att få sitt yrkesbevis. Med denna lösning får de möjlighet att slutföra sin utbildning och stora möjligheter att få jobb direkt, säger Angeles Bermudez-Svankvist, generaldirektör för Arbetsförmedlingen.

Målgruppen för vidareutbildningen är ungdomar som avslutat 3-årig gymnasieutbild-

ning inom trä, betong eller som murare och som under lärlingstiden blivit arbetslösa.

–Såväl de kommunala som privata fastighetsägarna står inför en renoveringsboom de närmaste åren när miljöprogrammet bostäder ska åtgärdas. Med tanke på att Saboföretagen underhåller och renoverar sina fastigheter för ungefär elva miljarder per år så kommer det att öppnas möjligheter för ett stort antal lärlingsplatser, säger Kurt Eliasson, vd på Sabo. □

Lugnare på arbetsmarknaden

Vissa tecken tyder på att försämringen på arbetsmarknaden inte fortsätter i samma takt som tidigare. Det visar Arbetsförmedlingens månadsstatistik för september.

Varslen har minskat något jämfört med september förra året och nedgången i antalet lediga platser har planat ut.

Samtidigt ökar antalet arbetslösa inom de flesta grupper på arbetsmarknaden. I slutet av september var 253 000 personer anmälda som arbetslösa vid Arbetsförmedlingen. Det motsvarar 5,3 procent av arbetskraften, en ökning sedan september 2008 med drygt 103 000 personer.

Under september månad var det 48 000 personer som var inskrivna vid Arbetsförmedlingen som påbörjade någon form av arbete. Det är nästan lika

många som vid samma tid förra året.

–Av dem som blivit uppsagda är det många som har god yrkeskompetens. Därför är det ett gyllene tillfälle för arbetsgivare att ta vara på den kompetens som finns för att planera framåt, säger Clas Olsson, Arbetsförmedlingens analyschef.

Många arbetslösa har valt att utbilda sig. Sammanlagt under perioden augusti–september lämnade 29 000 personer Arbetsförmedlingen och började studera. Det innebär en ökning med 12 000 från motsvarande period förra året.

För första gången på ett och ett halvt år sjunker varseltalen. I september 2009 varslades 8 000 personer om uppsägning och det är färre än motsvarande tid förra året. Knappt hälften av de varslade kom från

tillverkningsindustrin.

Efterfrågan på arbetskraft har minskat under en längre tid men nu syns en tendens att minskningen sker i långsammare takt. Jämfört med september för ett år sedan har antalet lediga platser anmälda till Arbetsförmedlingen minskat från 44 000 till 31 000. Nedgången rör samtliga branscher utom handeln och är störst inom verkstadsindustrin.

Antalet nyinskrivna vid Arbetsförmedlingen stiger fortfarande, men i något dämpad takt. I september skrev 39 000 personer in sig, det är en ökning med 7 000 personer jämfört med året innan.

Arbetslöshetens uppgång är stor i samtliga åldersgrupper. Lägst arbetslöshet hade Uppsala län och högst Södermanlands och Västernorrlands län. □

Platsjournalen finns även på arbetsformedlingen.se. Nytt nummer att läsa varje måndag med artiklar, länkar till orubricerade annonser, annonsbokning och möjlighet att beställa prenumeration av papperstidningen. Adressen är: www.arbetsformedlingen.se

Vill du prenumerera på Platsjournalen?

Platsjournalen innehåller förutom platsnotiser, artiklar om arbetsmarknadsfrågor och informativa texter om Arbetsförmedlingens tjänsteutbud. Arbetsökande prenumererar via närmaste arbetsförmedling eller Kundtjänst 0771-416 416. Pris: 75 kronor för 12 veckor.

Redaktion: Patrik Hed, tel 010-486 40 87, patrik.hed@arbetsformedlingen.se; Per Strandberg, tel 010-486 99 21, per.strandberg@arbetsformedlingen.se; Lotta Wide, tel 010-487 09 10, lotta.wide@arbetsformedlingen.se
Form: Fereshteh Fazeli. Layout: Voff Media, info@voff.se

Platsbanken (lediga jobb): <http://platsbanken.arbetsformedlingen.se> Adress: Platsjournalen, Arbetsförmedlingen, 113 99 Stockholm.

Platsnotiser: Vill du sätta in en platsnotis eller har frågor kring införda notiser, ta kontakt med Arbetsförmedlingen.

Annonsförsäljning: arbetsformedlingen@annonsbokningen.se Tel: 020-22 00 20, fax: 020-22 00 21.

Prenumeration: Närmaste arbetsförmedling eller Kundtjänst 0771-416 416.

Ansvarig utgivare: Greta Svensson, greta.svensson@arbetsformedlingen.se

Tryckning: V-TAB, Norrtälje 2009